

YASHIL

IQTISODIYOT
va
TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

RESPUBLIKA KONFERENSIYA (ILMIY-AMALIY ANJUMAN) MAQOLA VA TEZISLAR TO'PLAMI:
"MILLIY IQTISODIYOTNI BARQAROR SAQLASHDA
"YASHIL IQTISODIYOT", "YASHIL MOLIYA",
"YASHIL BUXGALTERIYA" VA ILG'OR
MUHANDISLIK MAKTABLARINI ILMIY-AMALIY
INTEGRATSIYALASHTIRISH DOLZARBLIGI"

Konferensiya maqola va tezislar to'plami

2025-YIL
30-MAY

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 511 sahifa.
E'lon qilishga 2025-yil 11-martda ruxsat etildi.*

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

- Salimov Okil Umrzokovich**, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukxonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Omborxonada wms tizimidan foydalanishni afzalliklari.....	16
G'ofurov Shoxjaxon Abdumajit o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Интеграция проектного офиса в корпоративную структуру строительной компании, работающей по ерс-контрактам.....	21
Махмудов Сардор Козим угли	
Investition muhit va unga ta'sir etuvchi omillar tahlili	24
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li	
Tadbirkorlik faoliyati to'g'risidagi itimoiy-iqtisodiy qarashlar tahlili.....	27
Abduvohidov Behzod XXX	
Tijorat banklarida kredit portfelini boshqarishning asosiy yo'nalishlari.....	30
Jo'rayev Eldor Berdibekovich	
O'zbekistonda davlat budjetini kupaytirishda soliqlarni ahamiyati.....	34
Karimova Gulbahor Normurodovna	
Dunyo oziq-ovqat bozorining dinamik rivojlanishidagi o'zgarishlar, qiyinchiliklar va ularning yechimlari	36
Tolipova Baxtigul Farxodovna	
Исследование тепловых и диффузионных процессов при азотировании зубчатых колес в вакуумной среде	39
Жасурбек Юлдашбоевич Холмирзаев	
Axborot tizimlaridan foydalangan holda tashkilotni boshqarish bo'yicha qarorlar qabul qilishni takomillashtirish	49
Xujamova Shahrizoda Otabek Qizi	
Sanoat sektorida dekarbonizatsiya va qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish strategiyalari	52
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Sanoat rivojlanishini ekonometrik modellashtirish (Surxondaryo viloyati misolida)	56
Xalmuratov Zakirjan Mekkamovich	
"Yashil iqtisodiyot" – barqaror taraqqiyot omili.....	58
Lapasova Kamola Farhod qizi	
Umumta'lim maktablarida informatika fanini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	60
Raxmonov Baxtiyor Azzamovich	
"Makroiqtisodiy masalalarni yechishda matematik modellarning ahamiyati"	63
Abdiraimov Abbas Xolmurod O'g'li	
Moda marketingida iste'molchilarning ichki ehtiyojlari va xulq-atvoriga asoslangan yondashuvlar	67
Tuxtaeva Oydiyoy Normamatovna	
O'zbekiston Respublikasida standartlashtirish siyosatida xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik tahlili	72
Raximov Ilyos Muydinovich	
Tijorat banklarida omonatlarni jalb qilishda mijoz sodiqligini oshirishga qaratilgan innovatsion yondashuvlar	75
Raximov Shoxrux Furqatovich	
Raqamli bank xizmatlarida sun'iy intellektdan foydalanishning istiqbollari va xavfsizlik masalalari.....	78
Erdonayev Aliqul Xalimovich	
Ta'minot zanjirini optimallashtirish yo'llari.....	82
Matkarimova Umida Alisher qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
The role of global value chains in international trade competition.....	85
Rakhmonova Dildora Ergash Qizi	
Электронная коммерция в узбекистане: государственные стратегии, технологический прогресс и барьеры развития.....	88
Махаммадалиева Муслимахон Шерали Кизи	

Modernization of the social protection system through digital technologies and innovative approaches.....	90
Abduzoirov Mukhiddin Umidjon ugli, Qudratov Inomjon Nemat ugli	
Tabiiy va sun'iy tolalar asosida qayta ishlangan mahsulotlarning texnologik sifati va iqtisodiy samaradorligi.....	93
Raximov Furqat Jalalovich	
Maishiy kimyo tovarlari B2B bozori uchun barqaror va yashil taqsimot modellarini ishlab chiqish.....	97
Ro'ziyeva Farzona Komiljon qizi	
Chakana savdo va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish orqali hududiy iqtisodiyotni rivojlantirish	102
Po'latova Sug'diyona Iskandar qizi, Abdullayev Firdavs Sanjar o'g'li, Ravshanova Muxtarama	
Zamonaviy shahar massivlarida xizmat ko'rsatish va boshqarishda "Aqlli shahar" konsepsiyasi.....	105
Ismailov Najmiddin Ilxamovich	
Germaniyaning ta'minot zanjirlarini boshqarish tajribasidan foydalanishni afzalliklari.....	108
Nuriddinov G'ulomiddin Ziyovuddin o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Ta'minot zanjirida CPFR texnologiyasi foydalanishni afzalliklari.....	111
Komilov Muhammad Yusuf Sardorbek o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Ta'minot zanjirlarini qo'llashda jahon tajribasi.....	115
Karimov Amirxon Anvarovich, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
Sug'urtada investisiya faoliyatini tashkil etishni huquqiy asoslari.....	118
Suyunov Isomiddin Tilovkobilovich	
Yurtimizda amaldagi budjetlararo munosabatlar tartibi, hisobi hamda uning afzalliklari.....	122
Po'latov Tirkash Sotiboldiyevich	
Aholini ijtimoiy himoya qilish institutlari shakllanishining xorij tajribalari	127
Bobonov N.H.	
Способ организации продуктивной работы преподавателя и его влияние на результативность	131
Гулнора Казимова	
Literature is a reflection of the soul and culture of humanity.....	136
Sayidova Sayyora Yorikulovna	
Turizm infratuzilmasida transport xizmatlarini integratsiyalash: muammo va yechimlar	140
Vakilov Ruslan Tillabayevich	
Ekoturizm va madaniy meros obyektlariga tashrifni tartibga soluvchi huquqiy normalar	142
Sayfiddinov Sharofiddinxo'ja Najmiddin o'g'li	
Strategies for achieving sustainable growth through green economy transition.....	145
Umida Kakhramonova Gayratovna	
Buxoro viloyatida qishloq xo'jaligida suv resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlar.....	149
Ro'ziyev Sobirjon Samatovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida mulkni qayta baholash va unga yetkazilgan moddiy zararni aniqlash.....	153
Xadjayev Kamoliddin Fazliddinovich	
Shahar aglomeratsiyasining sifatini ekologik va geologik mezonlar asosida kompleks baholash.....	155
Irgashev Shavkatbek Turdiyevich	
Sanoatda korxonalarining qayta tiklanuvchi energiya manbalari asosida barqaror iqtisodiy o'sishini ta'minlash	160
Qalandarova Gulshoda Nazirjon qizi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida hududiy tengsizliklarni kamaytirish usullari.....	165
Ibragimov Baxrom Baxodirovich	
Tog' yon bag'rida joylashgan kon uymlarini ochiq usulda qazib olish xususiyatlari.....	174
I.T. Mislibayev, M.Sh. Ochilova	
Milliy iqtisodiyotda turizmning o'rni va rivojlanish imkoniyatlari.....	176
Xudoyberdiyeva Hilola Himmatovna	
China insurance market experience	178
Jumaboyev Akmal Sheraliyevich	

Tijorat banklarida moliyaviy resurslarning shakllanish manbalari.....	181
Tangirkulov Bekzod Boxadirovich	
Bank tizimida buxgalteriya hisobotlarida axborot texnologiyalarining roli va rivoji.....	185
Sodiqov Sanjar Saydullo o'g'li	
Samarali loyiha risklarini boshqarish: nazariya va amaliyot.....	189
Nosirova Gulira'no Abdulaziz qizi	
XXI-asrda Xitoyning iqtisodiy taraqqiyoti: sohaviy islohotlar, yutuqlar va muammolar tahlili.....	192
D.E.Qarshiyev	
Boshqaruv hisobining zamonaviy konsepsiyalarini joriy etish xo'jalik yurituvchi subyektlarda natijadorlikka erishishning muhim omilidir	195
Xoshimov Baxrom Baxadirovich	
Eksportga chiqariladigan mahsulotlar uchun zamonaviy qadoqlashning ahamiyati va tendensiyalari	201
Xidirov Shohrux Bobur o'g'li	
Усовершенствование подходов к управлению проблемными кредитами в коммерческих банках узбекистана	205
Улмасой Хусан кизи Ахмедова	
Sug'urtada investitsiya faoliyatini obyekt va predmeti	208
D.E.Qarshiev	
O'zbekistonda raqamli texnologiyalarning tadbirkorlik sohasida istiqbollari.....	211
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	
Sug'urtada anderryating xizmatini xorij tajribasidan foydalanish.....	213
D.E. Qarshiev	
Важность проекта «умный город» в узбекистане	216
Акбаржон Иминов	
The role of digitalization of healthcare in the implementation of the safe city project	218
Akbarjon Iminov	
Moliyaviy faoliyat natijalari hisobini takomillashtirishda tahlilning o'rni.....	220
Po'latov Xudoyberdi Uktamovich, Abduxoliqov Isomiddin Ikrom o'g'li, Shakarov Shahzod Sobir o'g'li	
Temir yo'l va intermodal transport tizimining rivojlanishi: investitsiyalar, xarajatlar va samaradorlik tahlili	226
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
O'zbekistonda qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish uchun xorijiy investitsiyalarni jalb qilish ahamiyati.....	230
S.J. Yangiboev	
Korporativ boshqaruv va moliyaviy barqarorlik o'rtasidagi bog'liqlik: davlat ishtirokidagi korxonalar misolida.....	234
Musurmonov Mehroj Murtaza o'g'li	
“Sanoat korxonalarida zamonaviy loyiha menejerining asosiy kompetensiyalar modelini ishlab chiqish”	238
Axmedov Daniyar Sabirovich, Valiyev Shamsiddin Eshpulatovich	
Turizmdagi shartnoma munosabatlari: turoperatorlar, turagentlar, turistik xizmatlar iste'molchilari.....	241
Ergasheva Iroda Ibrohim qizi	
“Разработка модели ключевых компетенций современного менеджера проекта в промышленных предприятиях”	243
Ахмедов Данияр Сабирович, Научный руководитель	
Xorijiy tajriba asosida o'zbekistonda oliy ta'lim akademik boshqaruvini takomillashtirish	249
Muxamedova Moxigul Xusanovna	
The role of international institutions in accelerating green finance	253
Qudratov Inomjon Nemat o'g'li	
Barqaror iqtisodiy o'sish sharoitida yashil innovatsiyalar va raqamli texnologiyalarni rivojlantirish	257
Xudayberdieva Dilnoza Egamberdiyevna	
Indicators and criteria of women's sustainable employment in the context of economic growth.....	262
Kholiyorova Shokhista Kahramon kizi	
Qishloq xo'jaligi sohasida “Salam” maxsus savdo shartnomalaridan foydalanish istiqbollari.....	267
Xoliyrov Xomid	

Davlat xaridlarida kichik biznesning ortib borishi va uning umumiy tizimdagi o'rnini	269
Majidov Nizom Baxramovich	
Davlat qarzlari qaytarish mexanizmlarini takomillashtirish va tashqi xatarlardan himoyalash yo'nalishlari	273
Sayfutdinov Xasanboy Dilshodovich	
Xalqaro moliya institutlaridan investitsiyalarni jalb qilishning ahamiti	277
Tolibov Shoxrux Muminovich	
O'zbekiston respublikasining soliq salohiyati: 2024-yilda viloyatlar va Qoraqalpog'iston	280
Poyonov Otabek Abdiqaxxor o'g'li, Almardonov Muxamadi Ibragimovich, Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich	
Oliy ta'lim muassasalarida investitsiya muhitini boshqarishning institutsional mexanizmlari	283
Otaxanov Rasulbek Marks o'g'li	
Автоматизированное управление корпоративными расходами: стратегический подход и экономическая эффективность	286
Кахоров Абдумалик Рахматулло угли	
Повышающаяся значимость коренного изменения деятельности традиционных СМИ в реалиях освещения процесса построения нового Узбекистана	289
Салим Дониёров	
Raqamli transformatsiyaning mohiyati va bank sohasidagi ahamiyati	294
Kamolov Sardorbek Davlatjon o'g'li	
Деятельность международных финансово-кредитных организаций и перспективы развития сотрудничества с Республикой Узбекистан	299
Холикова Зарнигор Камолиддин кизи	
Budjet tashkilotlarining xarajatlar smetalarida davlat xarajatlarini moliyalashtirish tartibi va amal qilish holati	302
Abdurasulov Sardor To'liqin o'g'li	
Tijorat banklari tomonidan komplayens-nazorat tizimini rivojlantirish istiqbollari	307
Rustamov Sunnatillo Rustamovich	
Bank tizimi modernizatsiyasida innovatsion boshqaruv modellarining ahamiyati	310
Hamroyev Xurshid Jalilovich	
Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya	314
Turapov Bahromjon Alisher o'g'li	
O'zbekiston Respublikasida yashirin iqtisodiyotni qisqartirishga yo'naltirilgan davlatning siyosati, me'yoriy-huquqiy bazasi va iqtisodiy islohotlari	317
Xasanov Jaxongir Jamshidovich	
"Qurilish materiallari sanoatida innovatsion faollikni rag'batlantirish mexanizmi"	321
G'ulomov Ilhom Akramovich	
Legal foundations and challenges in the implementation of guarantees for foreign investors' rights	324
Alisherova E'zoza, N. Kh. Rakhmonqulova	
Innovatsion faollikni oshirish orqali qurilish materiallari sanoatida raqobatbardoshlikni ta'minlash	326
G'ulomov Ilhom Akramovich	
Soliq siyosatining inklyuziv rivojlanishni ta'minlashining huquqiy-me'yoriy asoslari	329
Hakimov Feruz Xurshid o'g'li	
Транснациональные корпорации и международное право: к формированию глобальных экономических норм через расширение правосубъектности	334
Хидоятов Бурхон Ғайрат ўғли, С.М. Адилходжаева	
O'zbekistonda yashirin iqtisodiyotning hozirgi holati va uni shakllantiruvchi omillar	338
Malikov Abdulaziz Toxirjon o'g'li, S.A. Zakirova	
Abxidjit Banerdji va Ester Dyuflo ilmiy qarashlarida kambag'allikni qisqartirish istiqbollari	343
M.E.Rajabboyev	
Transport va logistika infratuzilmasini modernizatsiya qilish orqali eksport samaradorligini oshirish	346
Kurbonova Ma'mura Abdukarim qizi	
Fond bozori vositasida iqtisodiyotni moliyalashtirishning usullari	350
G'aniyev Axrorjon Norboy o'g'li	
Davlat moliyaviy nazorati tizimida ichki audit xizmati faoliyatining amaliy jihatlari	354
Kuliyev Komil Shuxratovich	
Digitalization in economy	358
Razzaqov Jasur Xamraboevich, Yaqubov Matrasul Mavlonberdiyevich, Sabirova Nodira Komil qizi	

Sirkulyar iqtisodiyot tamoyillariga asoslangan yashil investitsiya strategiyalari.....	361
Hakimov Anvarjon Abdulloyevich	
Sun'iy intellekt yordamida quritilgan organik mevalar eksportida marketing strategiyalarini optimallashtirish.....	363
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
Ziyorat turizmini rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish.....	372
Zaripov Toxirjon Yusufboy o'g'li	
Hududlarda ayollar bandligini ta'minlash orqali investitsion muhitni yaxshilash yo'llari.....	376
Imomova Kamola Novfal qizi	
O'ZBEKISTONDA SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI.....	381
Solikhova Dildora Alisher qizi	
SANOAT KORXONALARINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI: IQTISODIY SAMARADORLIK VA INNOVATSIYA BOSHQARUVI.....	384
Mansurova Sayyora Baxtiyor qizi	
O'ZBEKISTONNING IT-XIZMATLAR EKSPORTI GEOGRAFIYASI 2024-YIL NATIJALARI.....	387
Jumaboyev Akmaljon Sheraliyevich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORINI TAKOMILLASHTIRISH.....	391
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich	
TURIZM SOHASIDA MIJOZLAR SODIQLIGINI OSHIRISHDA MARKETING KOMMUNIKATSIYALARINING AHAMIYATI.....	397
Shaymanov To'liqin Mahmayusopovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA SOLIQ SIYOSATINING SAMARADORLIGI.....	400
Sheraliyev Nurbek Jumanazarovich	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TURIZMNING O'RNI: GLOBAL VA MAHALLIY TAHLIL.....	402
Xamdullayeva Gulhoyo Ergash qizi	
O'ZBEKISTON EKSPORT TARKIBINI YUQORI QO'SHIMCHA QIYMATLI MAHSULOTLARGA O'TKAZISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	404
Raximov Eshmurod Normuradovich	
EKSPORT FAOLIYATIDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	408
Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi	
SIYOSIY ISLOHOTLAR VA GLOBALLASHUVNI O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI.....	411
Xalilova Sevaraxon Alijon qizi	
O'ZBEKISTONNING YALPI ICHKI MAHSULOT (YAIM) O'SISH TENDENSIYALARI.....	414
Akmalbek Najimov Umid o'g'li, Ishmanova Dinara	
MILLIY MOLIYA BOZORI JORIY HOLATI TADQIQI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	417
Samadov Temur Oybek o'g'li	
ELEKTRON TO'LOV XAVFSIZLIGI: ZAMONAVIY TAHDIDLAR VA HIMOYA MEXANIZMLARI.....	421
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li	
MAMLAKAT MAKROIQTISODIY BARQARORLIGINI TAMINLASHDA TASHQI SAVDO SIYOSATINING O'RNI.....	424
Alimova Dilfuzaxon Rustam qizi	
O'ZBEKISTONDA G'AZNACHILIK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH ORQALI DAVLAT MOLIYASI BOSHQARUVINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	427
Tangrieva Farida Abdulkarimovna	
DEVELOPING TOURISM THROUGH VIRTUAL AND AUGMENTED REALITY TECHNOLOGIES.....	431
Olimov Davron Olimovich	
JAHON MOLIYA BOZORLARINING BARQARORLIGI VA INQIROZ XAVFI.....	433
Jalolov Umidjon Xudoyberdi o'g'li, Yegamberdiyev Shuxrat Satimbayevich	
РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В ПРОВЕДЕНИИ И СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ГОСУДАРСТВЕННОГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ.....	436
Турсунбоева Нилуфар Отабековна	
O'ZBEKISTONDA TURIZM XIZMATLARI EKSPORTINING IJTIMOY-IQTISODIY MEXANIZMLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	441
Bakhromov Akmal Abduvahid o'g'li	

TASHKILOTNING INNOVATSION POTENSIALI RAQOBATBARDOSHLIK USTUNLIGI SIFATIDA.....	445
Djalilov Sardor Sadilloevich	
SUN'YI INTELLEKT ASOSIDAGI INVESTITSİYALARNI JALB QILISH TAHLILI: SINGAPUR IQTISODIY TARAQQIYOT KENGASHI, IRLANDIYANING IDA STRATEGIYASI VA BAANING NEXTGENFDI TASHABBUSI TAQQOSLAMASI.....	448
Kurolov Maksud Obitovich	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSİYALASH SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI KREDITLASH AMALIYOTI	457
Sultonova Sevara Faxriddinovna	
HUDUDLARDA ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY AHOLINING ROLI	459
Jahongir Matkarimov	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARINING RENTABELLIK DARAJASIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	462
To'laganov Ziyovuddin Kamolitdin o'g'li	
THE INTERRELATION BETWEEN HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT AND DEMOGRAPHIC CHALLENGES IN UZBEKISTAN	466
Hamrokulov Mirabbos Ortiqovich	
TIJORAT BANKLARINING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA LIKVIDLIK BOSHQARUVI VA MONETAR SIYOSATNING O'ZARO TA'SIRI	468
Turdibayev Abdulaziz Abduvaxidovich	
TOSHKENT VILOYATIDA OLTIN BEL TOG' KURORTINI RIVOJLANTIRISHNING MARKETING STRATEGIYALARI.....	472
Ashurov Abdulaziz Rustamovich, Ishmuratov Baxodir Xusanovich, Mahmudov Ziyoviddin Shamsiddinovich, Fatema Nabizada Javid	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISH XUSUSIYATLARI	477
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
THE CHALLENGES OF ECONOMIC INTEGRATION IN THE GLOBAL ECONOMY FOR CENTRAL ASIAN COUNTRIES	480
Tojiqulova Sitara Sobirjon qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA INVESTITSİYALAR HAJMINING AHOLI BANDLIGIGA TA'SIRI.....	485
Zaripova Muqaddas Jumaniyozovna, Normurodov Asliddin Alijon o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI BOSHQARISHNING ZARURLIGI.....	489
B.Izbosarov, N.Hakimova	
GLOBAL OZIQ-OVQAT TIZIMIDA BOZOR MEXANIZMLARINING ROLI VA MUVOZANATI	491
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MODELI.....	493
Jahongir Matkarimov	
O'ZBEKISTONDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI EKSPORT FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	496
Xalilova Feruza Jamolovna	
IMPROVING THE EVALUATION OF RETAIL LENDING PRACTICES EFFICIENCY IN COMMERCIAL BANKS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	499
Mamatova Sevara Ilhom qizi	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI	504
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA HUDUDLARNING STRATEGIK MAQSADLARINI ISHLAB CHIQRISH ASOSIDA AGROTADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH	506
G'afurov Zohidjon	
YOSHLAR STARTAPLARINI VENCHUR FONDLARI ORQALI QO'LLAB-QUVVATLASH IMKONIYATLARI.....	508
Valiev Umid Gulamovich	

YOSHLAR STARTAPLARINI VENCHUR FONDLARI ORQALI QO'LLAB-QUVVATLASH IMKONIYATLARI

Valiev Umid Gulamovich

O'zmilliybank AJ, "Kelajakka qadam"

Markaz direktori o'rinbosari

Email: UValiev@nbu.uz

Annotatsiya: Ushbu maqolada yoshlar startaplarini venchur fondlari orqali qo'llab-quvvatlashning nazariy asoslari va amaliy mexanizmlari tahlil qilinadi. Tadqiqot venchur sarmoyaning startaplarning boshlang'ich bosqichida tavakkalni kamaytirish, tezkor moliyalashtirish va ularga strategik hamkorlik berishdagi ahamiyatini ko'rsatadi. Olingan xulosalar yoshlar startaplarini moliyaviy ekotizimga integratsiya qilish iqtisodiy o'sishni jadallashtiruvchi muhim omil ekanini tasdiqlaydi.

Kalit so'zlar: startaplar, yoshlar tadbirkorligi, venchur fondlari, moliyaviy qo'llab-quvvatlash, innovatsion ekotizim.

Abstract: This article analyzes the theoretical foundations and practical mechanisms of supporting youth startups through venture funds. The study shows the importance of venture capital in reducing risk, providing rapid financing and strategic cooperation to startups at the initial stage. The conclusions obtained confirm that the integration of youth startups into the financial ecosystem is an important factor accelerating economic growth.

Key words: startups, youth entrepreneurship, venture funds, financial support, innovation ecosystem.

Аннотация: В статье анализируются теоретические основы и практические механизмы поддержки молодежных стартапов посредством венчурных фондов. Исследование показывает важность венчурного капитала для снижения рисков, обеспечения быстрого финансирования и стратегического сотрудничества со стартапами на начальном этапе. Полученные выводы подтверждают, что интеграция молодежных стартапов в финансовую экосистему является важным фактором ускорения экономического роста.

Ключевые слова: стартапы, молодежное предпринимательство, венчурные фонды, финансовая поддержка, инновационная экосистема.

Yoshlar startaplarini moliyalashtirish bo'yicha ilmiy va amaliy tadqiqotlar so'nggi yillarda keng qo'llanila boshladi. Bunda asosiy e'tibor startap ekotizimini rivojlantirish va venchur sarmoya kabi innovatsion moliyalashtirish shakllarini iqtisodiyotga joriy etish masalalariga qaratiladi. Ilmiy adabiyotlarda bu jarayonlar davlat siyosati, xususiy sektor ishtiroki va yoshlar tadbirkorligini qo'llab-quvvatlash mexanizmlari nuqtayi nazaridan tadqiq etilgan.

Venchur sarmoya - bu yoshlar startaplarini moliyalashtirishning zamonaviy usullari bo'lib, ular an'anaviy bank kreditlariga nisbatan tezkor, xavfni taqsimlovchi va innovatsion yondashuvni ta'minlaydi.

Turli xil moliyalashtirish instrumentlari yoshlar startaplariga loyiha rivojlanishining turli bosqichlarida xususan g'oyadan tayyor biznes loyihaga kapital jalb etish imkoniyatini yaratadi.

Venchur moliyalashtirish tizimi - bu yuqori xavfli, ammo katta daromad keltirishi mumkin bo'lgan innovatsion loyihalarga xususiy sarmoya kiritish jarayonidir. Startaplar uchun venchur moliyalashtirish nafaqat mablag' olish, balki qimmatli tajriba, mentorlik yordami va investorning aloqalar tarmog'iga bog'lanish imkoniyatidir.

Venchur - bu yuqori tavakkalchilikka ega startaplarga pul mablag'larini kiritishdir. Bunday paytlarda hech kim loyiha muvaffaqiyatli bo'ladimi yoki yo'qmi aniq bilmaydi. Asosan, venchur investitsiyalari ma'lum ma'noda "avantiyura", ya'ni tavakkalchilikka asoslangan sarmoyadir. Investorlar o'z mablag'larini bir nechta biznes loyihalarga bir vaqtning o'zida sarflaydilar va hammasi ham daromad keltirmasligini tushunishadi.

Yangi biznes osongina muvaffaqiyatsizlikka uchrashi mumkin, ammo agar "djekpot" yutilsa, ya'ni loyiha katta muvaffaqiyatga erishsa, venchur investorlar tashkilotning ta'sischilariga aylanadilar. Venchur biznes bir vaqtning o'zida o'nlab startaplarga investitsiya kiritishdir. Hatto investorlar ayrim loyihalardan zarar ko'rsa ham, muvaffaqiyat qozongan startaplar keltirgan daromad ushbu yo'qotishlarni to'liq qoplab beradi.

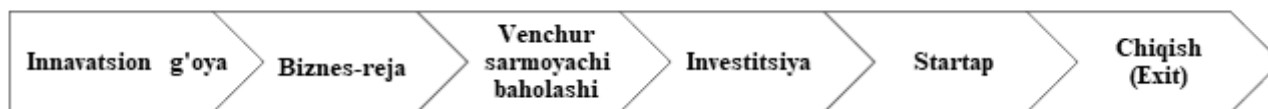

Yangi g'oya asosida tuzilgan yoshlar tashabbuskor korxonalarini qo'llab-quvvatlash masalasi so'nggi yillarda iqtisodiyot ilmining eng faol o'rganilgan yo'nalishlaridan biri bo'lib, ko'plab mahalliy va xorijiy tadqiqotchilar bu borada turli yondashuvlarni ilgari surgan. Adabiyotlarda ayniqsa yoshlarning g'oyaga boyligi, yangicha fikrlashi, texnik ko'nikmalari va bozor talabini tez ilg'ay olishi ularni iqtisodiy taraqqiyotning muhim harakatlantiruvchi kuchiga aylantirishi qayd etilgan [1]. Shuning uchun yoshlar tashabbuskor korxonalarini moliyalashtirish bo'yicha samarali mexanizmlarni shakllantirish nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy ahamiyatga ham ega ekanligi ta'kidlanadi.

Ilmiy adabiyotlarning bir qatorida yoshlar g'oyasi asosida tuzilgan korxonalarini qo'llab-quvvatlash uchun tavakkal sarmoya jamg'armalarining o'rni alohida ko'rsatib o'tiladi. Ular an'anaviy banklardan farqli o'laroq garov talab qilmasdan, tavakkal darajasi baland bo'lgan, lekin tez o'sishi mumkin bo'lgan loyihalarni moliyalashtiradi [2]. Tadqiqotchilarning fikricha, ayniqsa yoshlar uchun garov va uzoq kredit shartlari to'siq bo'lgani sababli tavakkal sarmoya jamg'armalari ular uchun eng mos moliyaviy manbalardan biridir [3].

Adabiyotlarning yana bir qismida yoshlar tashabbuskor korxonalarining rivojlanish bosqichlari g'oya paydo bo'lish davri, dastlabki tajriba sinovlari va keyingi kengayish jarayonlari haqida batafsil ma'lumotlar berilgan. Yozilgan manbalarda qayd etilishicha, ayniqsa dastlabki davrda kichik hajmdagi mablag', tajribali mutaxassislarning maslahatlari va bozorga kirish imkonini beradigan yo'l-yo'riqlar katta ahamiyat kasb etadi [4]. Shu nuqtai nazardan tavakkal sarmoya jamg'armalari moliyaviy yordam bilan birga bilim, tajriba va tarmoq orqali qo'llab-quvvatlaydi.

Venchr sarmoyasi ilk g'oya bosqichi (seed stage), ishlanma yaratish (early stage), masshtablashtirish (growth stage) va kompaniyani sotish yoki IPO (exit stage) bosqichlaridan iborat (1-rasm).

1-rasm. Venchr moliyalashtirish jarayoni

Venchr fondlar va biznes-farishtalar (investorlar) pul mablag'larini kompaniya kapitalidan ulush evaziga sarmoya qiladi. Ular investitsiya kiritilgandan bir necha yil o'tib yuqori foyda olishni kutadilar. Dunyodagi ko'plab yirik kompaniyalar avvalo venchr loyihalar sifatida faoliyat boshlagan:

Google - ikki talabning yangi qidiruv xizmati yaratish maqsadida venchr mablag'lari yordamida tashkil etilgan loyiha.

Facebook - Mark Tsukerberg kollejdagi xonasida yaratgan ijtimoiy tarmoq, uning tez rivojlanishi aynan venchr kapitalistlar sarmoyasi hisobiga amalga oshgan.

Uber - avval taksi xizmati sifatida boshlangan bo'lib, qisqa vaqt ichida venchr moliyalashtirishi yordamida dunyodagi eng muvaffaqiyatli startaplardan biriga aylandi.

Airbnb - uy-joy ijarasi platformasi bo'lib, venchr sarmoyalari yordamida eng muvaffaqiyatli startaplardan biriga aylandi.

Bu misollar dunyodagi ko'plab muvaffaqiyatli venchr kompaniyalaridan ayrimlari xolos. Bunday misollarni ko'plab keltirish mumkin.

Venchr biznesiga kapital, sarmoya yo'naltirishning bir necha usuli mavjud. Xususan, bevosita investitsiya qilish. Bu eng oddiy yo'l bo'lib siz startapga to'g'ridan-to'g'ri sarmoya qilasiz yoki o'zingizning venchr fondingizni yaratasisiz. Keyingi usulda venchr investitsiya fondlari orqali amalga oshiriladi. Yirik banklar va moliya muassasalari venchr investitsiya fondlariga ega. Ular turli startaplarga diversifikatsiya qilingan portfel asosida sarmoya qiladi. Investor bir yoki bir nechta fondga investitsiya kiritishi mumkin.

Venchr investitsiyalarida likvidlik cheklangan bo'lib, venchr sarmoyalarni aksiya yoki obligatsiyalar kabi tezda sotish yoki pulga aylantirish qiyin. Zarurat bo'lganda investitsiyani tezlik bilan likvid qilish imkonsiz bo'lishi mumkin. Bundan tashqari, venchr sarmoyada boshqaruv xatolari yuzaga kelishi, startap rahbarining tajribasi yoki bilim yetishmasligi biznesning muvaffaqiyatsizligiga olib kelishi mumkin. Shuningdek, startapning potentsiali ortiqcha baholanib natijalar kutilgan darajada bo'lmasligi mumkin.

Albatta, yuqorida keltirilgan holatlarni, risklarni oldini olish maqsadida venchr investori quyidagi choralarni ko'rishi kerak bo'ladi:

Birinchi navbatda bozorni o'rganish zarur, xususan venchr sarmoya tizimi qanday ishlashini, uning tavakkalchiliklarini va investorlar qanday foyda olishini o'rganish talab etiladi. Investitsiya maqsadini aniqlab olish darkor, ya'ni mablag'ingizni qaerga sarflamoqchisiz, siz uchun qaysi mezonlar muhim - shularni belgilab olish kerak bo'ladi.

Keyingi bosqichda investitsiya portfelini yarating, bunda bir nechta startapga sarmoya kiritish orqali xavfni kamaytirish va foyda ehtimolini oshirish imkoniyati yaratiladi. Bu bosqichda so'zsiz mutaxassis maslahatidan foydalanish talab etiladi. Venchr sarmoya yuqori tavakkalchilikka ega, shuning uchun tajribali moliyaviy maslahatchi yordami juda muhim.

So'nggi bosqichda startaplarga sarmoya kiritish kerak bo'ladi, bu davrda moliyaviy jihatdan mustahkam, kuchli jamoaga ega va bozorga katta imkoniyat bilan chiqadigan loyihalarni tanlash zarur. Yakunda venchur ekotizimiga qo'shilish istiqbollari ko'rib chiqiladi hamda venchur investorlar hamjamiyati a'zosi bo'lish orqali ular sherik yoki maslahatchi bo'ladi.

Umuman olganda, venchur o'sish salohiyatiga ega startaplarga moliyaviy sarmoyadir. Ular bozorda avval mavjud bo'lmagan innovatsion mahsulot yoki xizmatlarni taklif etadi. Investorlar bunday kompaniyalarga ulush yoki kelgusida foyda olish huquqi evaziga pul kiritadilar.

2025-yilga kelib venchur bozori sezilarli o'zgarishlarga yuz tutdi va investorlar yangi sharoitlarga moslashishlari kerak bo'ladi. 2022-yilga nisbatan xavfni qabul qilishga tayyor odamlar soni kam o'zgarishi kutilmoqda, ammo biznesmenlar hanz startaplariga sarmoya kiritishda davom etmoqdalar.

Xulosa qilib aytganda, yoshlar tadbirkorligini moliyalashtirish usulini tanlash startapning rivojlanish bosqichiga, salohiyatiga va ehtiyojlariga bog'liq. Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, yoshlar startaplarini venchur orqali qo'llab-quvvatlash bu nafaqat moliyaviy resurs jalb etish, balki innovatsion ekotizimni rivojlantirishning muhim strategik mexanizmi hisoblanadi.

OECD Innovation Finance Report 2024-yil ma'lumotlariga ko'ra, startaplarning 62% holatida venchur sarmoya dastlabki rivojlanish bosqichida hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'lgan. World Bank 2024-yilgi hisobotiga ko'ra, fintex xizmatlari yoshlar startaplariga tezkor moliyaviy kirish imkoniyatini beradi.

O'zbekistonda bu yo'nalish hozirda institutsional shakllanish bosqichida bo'lib, davlat, bank va xususiy sektor hamkorligini kengaytirish orqali yangi imkoniyatlar yaratilmoqda. Yurtimizda yoshlar startaplarini qo'llab-quvvatlash hamda innovatsion moliya instrumentlaridan foydalanish imkoniyatlari uchun amaliy tavsiyalar sifatida venchur sarmoya to'g'risidagi qonunchilikni takomillashtirish, davlat grantlarini venchur sarmoya bilan integratsiyalash, fintex startaplar uchun "regulatory sandbox" muhitini yaratish, yoshlar uchun moliyaviy savodxonlik akademiyasini tashkil etish talab etiladi.

Yoshlar startaplarini venchur orqali qo'llab-quvvatlash bu nafaqat moliyalashtirish vositasi, balki innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirish strategiyasidir. Fintex, lizing va grantlar kabi instrumentlar yoshlar uchun yangi imkoniyat eshiklarini ochadi. Bu yo'nalishda davlat, bank va xususiy sektorning hamkorligi orqali global darajada raqobatbardosh startap ekotizimi shakllantirish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Zider B. How Venture Capital Works // Harvard Business Review. — 1998.
2. Sahlman W. A., The Structure and Governance of Venture-Capital Organizations // Journal of Financial Economics. — 1990.
3. Gompers P., Lerner J. The Venture Capital Cycle. — Cambridge, MA: MIT Press, 2004.
4. Venture Capital and Innovation. — Paris: OECD Publishing, 2013.
5. 2020-yil 3-noyabrdagi "O'zbekiston Milliy Venchur Jamg'armasini tashkil etish to'g'risida"gi VMQ-684-sonli Vazirlar Mahkamasi qarori.
6. 2024-yil 14-oktabrdagi "Startap loyihalar va venchur moliyalashtirish ekotizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-357-sonli Prezident qarori.
7. "Banklar va moliyaviy institutlar faoliyati to'g'risida"gi Qonunga 2025-yil 17-aprelda kiritilgan qo'shimchalar.
8. Blach J. Financial innovations and their role in the modern financial system – identification and systematization of the problem. Financial Internet Quarterly "e-Finanse", 2011, vol. 7, no 3. pp. 13-26.
9. Кузнецов В.А. Краудфандинг: Актуальные вопросы регулирования. Деньги и кредит, 2017, №1, сс. 65-73.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025-yil, may.

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
